

Chasunas

Show# 320 | May 1st 2021

יום של שלמה מסכת חולין פרק א סימן מח

עוד כתב בתשוב' מהר"ם (דפוס קרימונה סימן רמ"ט) וז"ל, וששאלת אם אדם שפגעה בו מדת הדין שנפלו לו זרועותיו ראוי להיות ש"ץ, פשיטא דראוי וראוי הוא, ואדרבה מצוה מן המובחר, דמלך מלכי המלכים חפץ להשתמש בכלים שבורים, ולא כדרך שרים בשר ודם, שנאמר (תהלים נ"א י"ט) לב נשבר וג', דאין נפסל במומין אלא כהנים עכ"ל, ואני אבוא אחריו למלא את דבריו, דהא אפי' ליום שעבודתן בשיר בשילה ובית עולמים, אפ"ה אין נפסלין אלא בקול, כמ"ש לעיל, כ"ש ש"ץ שלנו:

שו"ת מהר"ם מרוטנברג

ע"ה (תתרטו)

וששאלת על אדם שפגעה בו מדת הדין ונפל זרועו אם ראוי להיות שליח ציבור.

פשיטא דראוי וראוי הוא, ואדרבה מצוה מן המובחר, דמלך מלכי המלכים הקב"ה חפץ להשתמש בכלים שבורים ולא כדרך מלך הדיוט בשר ודם, כדכתיב לב נשבר ונדכא יי' לא תבזה [תהלים נא, יט], את דכא ושפל רוח [ישעיה נז, טו], דאין נפסל במומין אלא כהנים לעבודה:

רמב"ם הלכות שבת פרק ב הלכה ג

כשעושים דברים האלו אין עושין אותן לא ע"י גוים ולא ע"י קטנים ולא ע"י עבדים ולא ע"י נשים כדי שלא תהא שבת קלה בעיניהם, אלא על ידי ג גדולי ישראל וחכמיהם, ואסור להתמהמה בחילול שבת לחולה שיש בו סכנה שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות בהם, הא למדת שאין משפטי התורה נקמה בעולם אלא רחמים וחסד ושלוה בעולם, ואלו המינים שאומרים שזה חילול שבת ואסור עליהן הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עט עמוד א

אמר, שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים; רחמנים, דכתיב: ונתן לך רחמים ורחמך והרבך; ביישנים, דכתיב: בעבור תהיה יראתו על פניכם גומלי חסדים דכתיב למען אשר יצוה את בניו וגו'.

ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק מה

ואמנם היות השמירה והסבוב סביב למקדש תמיד, הוא לכבד אותו ולפארו ושלא יהרסו הסכלים גם כן והטמאים אליו ולא בעת האנינות וכל מי שלא רחץ גופו כמו שיתבאר, ומכלל הדברים המביאים להגדיל המקדש ולפארו עד שיגיע לנו יראה ממנו, שלא יבא אליו לא שכור ולא טמא ולא מי שלא רחץ ראשו רצוני לומר פרוע ראש וקרוע בגדים, ושכל עובד יקדש ידיו ורגליו, ולהגדיל הבית עוד הגדיל מעלת עובדיו ונבדלו הכהנים והלויים, וצוה להלביש הכהנים בגדים נאים ומלבושים יפים וטובים בגדי קדש לכבוד ולתפארת, ושלא ישמש בעבודה בעל מום, ולא בעל מום לבד אלא הכעורים ג"כ פוסלים בכהנים כמו שהתבאר בתלמוד זאת המצוה, ומפני שההמון לא יגדל אדם אצלם בצורתו האמתית אלא בשלמות איבריו ויופי בגדיו, והמכוון שתהיה לבית גדולה ותפארת אצל הכל.

ספר החינוך פרשת אמור מצוה רפז

שלא ניתן מום בקדשים וכו' משרשי המצוה, לפי שיהיה בזה בזיון הקדשים, וכבר כתבתי כמה פעמים התועלת הנמצא בהתיקר כבוד בית המקדש ומשרתיו וקרבנותיו אל לב בני אדם.

רמ"א אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמז סעיף א

י"א אם המעיל בצד אחד פשתן ובצד אחד משי, צריך להפך ד המשי לצד הספר ולגלול, ולא נהגו כן.

באור הגר"א אורח חיים סימן קמז סעיף א

ולא נהגו כן. וכן עיקר לדינא דמשם אין ראייה כיון דנראה וראייה מאחר הדלתות שלא היה טוח בזהב כמ"ש בפ"ד דמדות וכן מתפלין ומזוזות דא"צ שרטוט ומסקנא דמזוזת צריכה שרטוט משום דנבדקת פעמים בשבוע משא"כ בתפילין דאין נבדקין לעולם:

ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק לב

והתשובה על אלו השאלות השלש וכל מה שהוא ממינם תשובה אחת כוללת, והיא שהאותות כלם אף על פי שהם שנוי טבע ישנה השם איש אחד מאישי הנמצאות, אך טבע בני אדם לא ישנה השם כלל על צד המופת,

ומפני זה השרש הגדול אמר מי יתן והיה לבבם זה וגו', ומפני זה באר המצוה והאזהרה והגמול והעונש, וכבר בארנו זאת הפנה במופתים במקומות רבים מחבורינו, ולא אמרתי זה מפני שאני מאמין ששנוי טבע כל אחד מבני אדם קשה על השם יתעלה, אך הוא אפשר ונופל תחת היכולת, אלא שהוא לא רצה כלל לעשות זה ולא ירצהו לעולם כפי הפנות התוריות, ואלו היה מרצונו לשנות טבע כל איש מבני אדם למה שירצהו יתעלה מן האיש ההוא, היה בטל שליחות הנביאים ונתינת התורה כלה. ואשוב אל כונתי ואומר כי כאשר היה זה המין מן העבודה רוצה לומר הקרבנות על צד הכונה השניה, והצעקה והתפלה וכיוצא בהן ממעשה העבודות יותר קרובות אל הכונה הראשונה והכרחיות בהגיע אליו, שם בין שני המינים הפרש גדול, והוא שזה המין מן העבודה רוצה לומר הקרבת הקרבנות, אף על פי שהם לשמו יתעלה, לא חייב עלינו כמו שהיה בתחלה, ר"ל שנקריב בכל מקום ובכל זמן, ולא שנעשה היכל באשר יזדמן, ושיקריב מי שיזדמן החפץ ימלא את ידו, אבל נאסר כל זה עלינו והושם בית אחד אל המקום אשר יבחר ה', ואין מקריבין בזולתו, אמר השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה, ולא יהיה כהן אלא זרע המיוחד, כל זה הענין למעט זה המין מן העבודות שלא יהיה ממנו אלא מה שלא גזרה חכמתו להניחו לגמרי, אבל התפלה והתחנה היא מותרת בכל מקום, כל מי שיזדמן, וכן הציצית, והמזוזה, והתפילין, וזולתן מן העבודות הדומות להן, ובעבור זה הענין אשר גליתי לך נמצא הרבה בספרי הנביאים שמוכיחים בני אדם על רוב השתדלותם והתחזקם להביא הקרבנות, ובארו להן שאינן מכוונין לעצמן כוונת צריכה מאד, ושהשם אינו צריך אליהם, אמר שמואל החפץ לה' בעולות וזבחים כשמע בקול ה', ואמר ישעיה למה לי רוב זבחיכם יאמר ה', ואמר ירמיה כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום הוציא אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח, כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם, וכבר הוקשה זה המאמר בעיני כל מי שראיתי דבריו או שמעתי, ואמר איך יאמר ירמיה על השם שלא צונו בדברי עולה וזבח ורוב המצות באו בזה, אמנם כוונת זה המאמר הוא מה שבארתי לך, וזה שהוא אמר שהכונה הראשונה אמנם היא שתשיגוני ולא תעבדו זולתי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם, וזאת המצוה בהקרבה וכיון אל הבית, אמנם היתה בעבור שתעלה בידיכם זאת הפנה ובעבורה העתקתי אלו העבודות לשמי עד שימחה שם עבודה זרה ותתקיים פנת יחודי, ובאתם אתם ובטלתם התכלית ההיא והתחזקתם במה שנעשה בעבודה, והוא שאתם ספקתם במציאותי, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ועבדתם עבודה זרה וקטרתם לבעל והלוך אחרי אלהים אחרים ובאתם אל הבית וגו', ונשאתם מכונים אל היכל ה' ומקריבים הקרבנות אשר לא היו מכוונים כונה ראשונה, ולי בפירוש זה הפסוק פנים אחרים והוא מביא לזה הענין בעצמו אשר זכרנוהו, והוא שכבר התבאר בכתוב ובקבלה יחד שתחלת מצוה שנצטוו בה לא היו בה דברי עולה וזבח כלל, ואין צריך שתטריד כלל שכלך בפסח מצרים, כי היא היתה לסבה מבוארת גלויה כמו שאני עתיד לבאר.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כא עמוד ב – דף כב עמוד א

ת"ר: וראית בשביה - בשעת שביה, אשת - ואפילו אשת איש, יפת תואר - לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע,

מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות.

העמק דבר דברים פרק יט פסוק ו

ולו אין משפט מות כי לא שנא וגו'. מפרש במכות ד"י בגואל הדם הכתוב מדבר, שאין לו משפט מות על שהרג את הרוצח בשוגג, והטעם כי לא שנא וגו', פירש"י שם דמוסב על ראשו שהרוצח לא היה שונא וגו', ויותר נראה פי' הריטב"א שם שקאי על הגוה"ד שלא היה שונא להרוצח תחלה, אלא לבבו חם ומביאתו לידי כך, וה"ז כמו שלבו אונסו, וכדומה אי' בכתובות דנ"א ב' יצרא אלבשה, ולא מיקרי רצון, ומש"ה יש לחוש לכך, שלא יירא גואל הדם לעצמו ויהרוג את השוגג:

ספרי דברים פרשת שופטים פיסקא קנו

ואמרת אשימה עלי מלך, רבי נהור"י אומר הרי זה דבר גנ"י לישראל שנאמר כי לא אותך מאסו כי אותי מאסו ממלוך עליהם.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב

אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא. כל יומא הוה מייתי להו דביתיהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי. כי תקיף גזירתא, אמר ליה לבריה: נשים דעתן קלה עליהן, דילמא מצערי לה ומגליא לן. אזלו טשו במערתא. איתרחיש ניסא איברי להו חרובא ועינא דמיא. והוו משלחי מנייהו, והוו יתבי עד צוארייהו בחלא, כולי יומא גרסי, בעידן צלויי לבשו מיכסו ומצלו, והדר משלחי מנייהו כי היכי דלא ליבלו. איתבו תריסר שני במערתא. אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא, אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזרתיה? נפקו. חזו אינשי דקא כרבי וזרעי, אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! כל מקום שנותנין עיניהן - מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חיזרו למערתכם! הדור אזול. איתבו תריסר ירחי שתא. אמרי: משפט רשעים בגיהנם - שנים עשר חדש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם! נפקו, כל היכא דהוה מחי רבי אלעזר - הוה מסי רבי שמעון. אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה. בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני אסא, ורהיט בין השמשות. אמרו ליה: הני למה לך? - אמר להו: לכבוד שבת. - ותיסגי לך בחד? - חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור. - אמר ליה לבריה: חזי כמה חביבין מצות על ישראל! יתיב דעתייהו. שמע רבי פנחס בן יאיר חתניה ונפק לאפיה, עייליה לבי בניה הוה קא אריך ליה לבישריה, חזי דהוה ביה פילי בגופיה, הוה קא בכי, וקא נתרו דמעת עיניה וקמצוחא ליה. אמר לו: אוי לי שראיתך בכך! - אמר לו: אשריך שראיתני בכך, שאילמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך. דמעיקרא כי הוה מקשי רבי שמעון בן יוחי קושיא - הוה מפרק ליה רבי פנחס בן יאיר תריסר פירוקי, לסוף כי הוה מקשי רבי פנחס בן יאיר קושיא - הוה מפרק ליה רבי שמעון בן יוחי עשרין וארבעה פירוקי.

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סז עמוד ב

תנו רבנן: די מחסורו - אתה מצווה עליו לפרנסו, ואי אתה מצווה עליו לעשרו; אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו; פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין.

קלג ארחות חיים ומנהגים

החותמים מהר"י קארה זח"ר יחיא בן שלמה אביץ, וה"ר דוד בכ"ר אברהם צאלח.

(תרגום)

והוא שמסיבות ליל מוצאי שבת וליל חמישי יבטלו ולא יזמין החתן אלא ליום חמישי בלבד לתגלחה ולאיירוסין וסעודת מצוה בלבד. והזמנת החתונה תשאר כפי המנהג. וכן יום דביעי של הנשים ומסיבת הלילה של הנשים יתבטלו. ולא תהיה הזמנת הנשים אלא לקבלת פני הכלה וליום ראשון למי שיש בידו יכולת לכך. בתנאי שיבטל חלוק הצמוקים וזולתם בשעת הקבלה וביום ראשון. ולא יהיה שום חלוק באלו הזמנים, חוץ ממה שמחלק החתן וכלתו. וכן בית הכלה לא יזמינו נשים אלא ביום חמישי כנהוג, ולא ייראה שם חלוק ממתקים כלל. והזמנת החתן לבית הכלה יהיה בסעודת איירוסין בלבד. אבל הזמנת יום שלישי אסורה לאנשים וכ"ש לנשים. וחגיגות הבקור אצל הכלה, אסורות, ולא ילבישו את הכלה בתכשיטין המיוחדים ביום השבת כלל מפני הפריצות הנגרמת על ידי כך. ובשבעת ימי המשתה אם דנו ללכת להתקבץ אצל החתן רעיו ומיודעיו לשם שמחת חתן וכלה כדי שדא ישב לבדו מצוה היא בידם. ואם רצה להזמין אורחים בשבעת ימי המשתה אין עליו מניעה בכך אם יש לו יכולת. בתנאי שלא יעשה סעודות גדולות אלא עד כדי עשירה בכל יום לא יותר. ואפילו עשיר וידו משגת שלא לבייש את מי שאין לו, וכל זה מקדי מצוה ובכלל שמחת חתן וכלה הוא. אבל חוץ מזה לא יזכר ולא ישמע מהיום והלאה וכו'... על התקנה ועל השבועה.

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף ח עמוד ב

מאי רבן גמליאל? דתניא: בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו, עד שהיו מניחים אותו ובורחין, עד שבא רבן גמליאל ונהג קלות בעצמו, והוציאוו בכלי פשתן, ונהגו כל העם אחריו להוציא בכלי פשתן. אמר רב פפא: והאידנא נהוג עלמא אפילו בצרדא בר זוזא.

מופת הדור תולדות נודע ביוהדה עמוד לח

ביום החתונה אז הרשות ביד כל אדם לקחת מנגנים, אבל לא ירבה מספרם יותר מארבעה. לסעודת נשואין אל יקראו רק חמשה עשר אנשים ושש נשים, חוץ משארי בשר הקרובים. והאנשים אשר ישלמו מס משלש מאות כסף ומעל, המה יכולים לסדר את השלחן כנפשם, אבל אך לא בלאקס ופארעלדין, וגם לא בכלים מכדים שונים היקרים ביותר, אולם אלה אשר ישלמו שש מאות כסף לשנה יכולין להתנהג בסעודת נשואין ביד רחבה בלי מצרים, בכל זאת נפן בעצתנו גם אל פני העשירים, לתת מדה וקצב להמותרות היתרות, בכדי שלא לבייש את מי שאין ידו משגת, וגם לחוס על ממונם, ולא יכלו כחם להבל, ולריק כל יגיעם בהוצאות עודפות.

שו"ת חתם סופר אבן העזר ח"א סימן קכב

וע"ז מייתי ש"ך דברי ב"ח ממנהג קראקא שאחר בעילת מצוה פוסקים מלומר שהשמחה במעונו ואשר ברא והרב ב"ש סי' ס"ב ס"ק ז' השיג על הב"ח והש"ך דהא מדינא דהש"ס בתולה נבעלת ליל ה' ומברכין כל ז' וראיתי קדוש א' מדבר ה"ה הגאון בית מאיר שכל' והב"ש לא הקשה ארוקח דלא הזכיר רק שהשמחה במעונו פוסקים מלומר והטעם משום דהשתא בעו"ה ערבה כל שמחה וכמו שכל' סוף הסי' שבזה"ז אין מברכין שהשמחה במעונו כל י"ב חודש מטעם זה א"כ בימי הרוקח לא ברכו רק יומא קמא דאמרי' במ"ק עיקר שמחה חד יומא אבל הב"ח הוסיף שלא לברך גם אשר ברא ע"ז השיג ב"ש אלו דברי הגאון זצ"ל ואני אומר אין זה כדי להשיג דכיון דטעמא משום ערבה שמחה בעו"ה א"כ פשיטא דלאו דוקא שהשמחה במעונו אמר הרוקח שאין מברכין אלא מכ"ש אשר ברא ששון ושמחה גילה רינה דיצה וחדוה והשתא שהשמחה במעונו דקאי אמעונו של הקדוש ברוך הוא אמרי' דערבה שמחה ק"ו בן בנו של ק"ו שאין לברך על שמחה שלנו וגם כל ז' ברכות מכיון שבטלה השמחה בטלה הברכה כמ"ש הר"ן פ"ק דכתובות למסקנא דלא נפיש ימי ברכה מימי שמחה ובאמת מנהג זה עדיין נהוג בארץ אשכנז ומימי לא שמענו ולא ראינו בפפ"דמיין שברכו מיום שני ואילך שום ברכה רק פעם א' ברכו בסעודת שבת ז' ברכות עפ"י הוראת גדול א' ולעז עליו כל המדינה ונ"ל דאותו גדול נמי לא אמרו אלא בשבת דלא שייך ערבה שמחה דאין להזכיר חורבן בהמ"ק בשבת אבל בחול מודה.

פרק ו.

כאב רחמן הדואג לטובת בניו, כן היתה מגמת פני רבינו וכל ישעו
אך לרונם את קרן עדתו, עמו וצאן מרעיתו, בעינים פקוחות סָקַח על עסקי צבור
להטיב מצבם, עדתו אשר ירדה פלאים והורד עדיה מעליי בימי הגלות בשנת
תק"ה כאמור, ואשר סבלה נזק רב בימי הנהומה והמבוכה בעת המלחמה, היתה
עליו כולה, ויומם ולילה עבד להשיב אלי את כבודה, וישת אל לבו לחילה
ולפסג ארמנותיה. וירא ראשית לו, לקפח את המותרות והלוקסוס אשר כבר
שרר אז בקרב עדתו בתעצומות עזו, וזה יהיה אבן הראשה ואכן פינה לבנין
עדתו הנהרסה, כי אך בזה יטיב מצבם החומרי למלא פי אמתחותיהם הריקות
בכסף וזהב, וגם להסיר מעליהם כל קנאה ומשטמה, משכניהם שאינם בני
ברית, כי אך הלוקסוס הוא הגורם התרופפות עמודי כסף ושולל כל נתח טוב,
ויורידם לשאול ומטיל קנאה ומשטמה בין ישראל לעמים. ויקרא לעצרה את
ראשי העדה, יועציה ונכבדי' ובית דינו מו"ש, אחרי עיונם נתקנו תקנות האלה,
לגרש את המותרות השורר בסעודות של שמחה, אשר הוצאותיהן יעלו לפעמים
למעלה ראש.

ואלה הנה התקנות (א).

(א) לסעודת בר מצוה יזמינו רק עשרה אנשים, לבד בעל הסעודה,
הבר מצוה, המשרת, החזן, וגם אנשים הבאים ממקום אחר, אלה לא יכללו
במספר העשרה, ולנשים אין רשות להזמין, חוץ מבנותיו וכלותיו, האם והחמות,
אך להנה הרשות לקחת חבל בסעודה: מזמרים ובדחנים לא יביאו אל הסעודה.
האיש המשלם מס ארבע מאות שקל כסף לשנה אין לו לכבד את קרואיו מן
הדגים רק בקארפּען לא במינים אחרים הטובים ויפים מאלה. ומן הבשר רק
בבשר שור או אווזים ותרנגולים, אבל אין ליתן משני מינים יחד. מיני תפונים
ופרפראות לקנוח סעודה לא יתן לפניהם.

והשתיה כדת! תאיש אשר כסף ארנונותיו, מסו וגלגולתו לא יעלו
למאה כסף בשנה, אין לו לתת יין לפני המסובין. והאיש אשר ישלם את הסך
הזה ולמעלה יכול לתת יין לשותיו לכל היותר, מדה בת שלשה פינד יכיל.
ואשר ישלם מארבע מאות כסף ולמעלה, לו הותרה הרצועה ויוכל להתהלך
ברחבה בתרנגולים מפותמים, ויינות מבושמים ככל אות נפשו, אולם בקאפּפּע
לא ולא.

(ב) לסעודת אירוסין אין לקרא רק עשרה אנשים מלבד שארי-בשר
חיותר קרובים, החתן כשהוא בחור רשאי לקרות מצדו חמשה בחורים. אם
הסעודה תהי' בשבת בערב, אזי סדר המאכלים הוא ככל האמור אצל
סעודת בר מצוה בכל אופניו. אך אם יחוגו אותה באחד מימות השבוע,
אז ינתן לפני הקרואים מרק, תרנגולים וחלת לחם. בליל שבת אין
לעשות סעודת אירוסין, כי בגלל אפשר לבוא לידי חילול שבת. נשים

(א) העתקנו מספר אשכנזי, חיי ומעשי גדולי פראג* פאת הדור. פרידלנדר.

קרובות מותרות לקחת חבל בה. אין לקחת לשמחה כזו יותר משני משרתים. (ג) בעת אשר מביאין להחתן והכלה דורונות (שערבערל געלד) אל יקראו נשיב אחרות לבד האמהות של המאורשים עם בנותיהן וכלותיהן. לרגלי התשורות האלה, אסור לקדם את פני הנאספים במטעמים ומיני מתיקה, בתפוחים אשורים (ציטראנען) בתפוחי זהב, רק בקאפסע יש לכבד.

(ד) הנשים אינן רשאות בהיותן בבית הכנסת, לברך בברכת מול טוב את חברותיהן בעלות השמחה ביום שמחתן, כי בניקל יסובב על ידי זה הפרעת התפלה ובטול עבודה. אם הנשים תלכנה לבית בעל השמחה אין לכבד אותן לא בממתקים ותפוני נופת ולא בקאפסע.

(ה) מנגנים (כלי-זמר) לרקידה בשבוע החתונה רשאים לקחת רק ביום הראשון אחר הצהרים עד שעה התשיעית. החתן לא יובל בערב לפני יום הנשואין בחברת מרעים בהמון חוגג. הסעודה שבערב אשר לפני יום החופה מועדת אך לקרובים ולא תמשך בלילה יותר מצד שעה תשיעית בחורף ועד שעה שתים עשרה בקיץ. אולם האיש אשר לא ישלם מאת כסף מס לשנה, אין לו לעשות את הסעודה הזאת כל עיקר וגם מנגנים אינו רשאי לקחת.

ביום החתונה אז הרשות ביד כל אדם לקחת מנגנים, אבל לא ירבה מספרם יותר מארבעה. לסעודת נשואין אל יקראו רק חמשה עשר אנשים ושש נשים, חוץ משארי בשר הקרובים. והאנשים אשר ישלמו מס משלש מאות כסף ומעלה, המה יכולים לסדר את השלחן כנפשם, אבל אך לא בלאקס ופארעלדין, וגם לא בכלים מכלים שונים היקרים ביותר, אולם אלה אשר ישלמו שש מאות כסף לשנה יכולין להתנהג בסעודת נשואין ביד רחבה בלי מצרים, בכל זאת נפן בעצתנו גם אל פני העשירים, לתת מדה וקצב להמותרות היתרות, בכדי שלא לבייש את מי שאין ידו משגת, וגם לחוס על ממונם, ולא יכלו כחם להביל, ולריק כל יגיעם בהוצאות עודפות.

(ו) בסעודת ברית מילה, כה יהיה סדר ההנהגה, האיש המשלם עד חמשים כסף מס, אל יקרא רק עשרה אנשים, ויתן שני מיני מאכלים, בשר עגל ויין אל ינתן. – האיש המשלם מאת כסף ועד שלש מאות כסף יוכל לקרות עשרים אנשים ולכבדם בתפונים, תרנגולים ויין. – האיש המשלם משלש מאות ומעלה יוכל להזמין חמשה ועשרים אנשים ויעריך לפניהם השלחן ככל אוות נפשו. אולם אם יום הסעודה יקרה בערב שבת או בערב פסח, אז גם המשלם מס היותר גדול איננו רשאי לקרות יותר מחמש עשרה קרואים, ובסדר המאכלים מוגבל הוא כמו האיש המשלם המס ממדרגה נמוכה. בימים האלה לא תמשך הסעודה יותר מעד חצות היום בחורף ועד השעה השנייה אחר הצהרים בקיץ. אך איש עני לא יכבד מהיום והלאה על סעודת ברית מילה בקאפסע ורק בערב פסח מותר, כפרט היוצא מן הכלל. אצל פדיון הבן יתנהגו בסדר ההנהגה ע"פ התקנות הנוהגות בסעודת ברית מילה.

(ז) משרתי הסעודה, מסדרי שלחנות וכיו"ב, מזהירים המה שלא יתבצו שום תביעת כסף חוץ משכרם הקצוב כמו סרינקעלד וכדומה, לא מן הקרואים. ולא מבעלי הסעודות ומהמאורסין וקרוביהם וגם לא ינתן להם. גם כל כסף העודף אשר יבקשו המנגנים והמשמשים תחת שמות ואמתלאות שונות, ועושים

להם זאת פעמים רבות לחוקים קבועים, ישתקע הדבר ואל ינתן להם מהיום והלאה רק שכרם הקצוב.

(ח) המנהג הרע אשר השתרש בינינו זה שנים אחדות, אשר מעשה-מאפה יקרים מאד, עומדים להמכר בפומבי ברחובות קריה, ואשר בעבור זה באים בני אדם לידי רעבתנות ולידי נטיה למותרות למשוך את בשרם בתענוגים, מעתה נאסר בכל תוקף ורק תפונים קטנים בשביל הילדים אשר מחיר כל אחד הוא צ"ל אחד או חצי, מותר למכור.

על כל זה נוסדה אגודה מפקחת (קאמיסיאן), לשמור ולדקדק אחרי החזקת התקנות בזהירות יתירה. העבריינים יענשו בעונש כסף עשרה רייכסטאלער ולפעמים אשר יענשו במאסר ופחיתת הכבוד גם כן. יען וביען כי מצב עדתנו פרוץ כידוע לכל איש, כבר הגיעה העת לתקן תקנות מועילות להסרת הרע מקרבנו ולהטיב את מצבנו ולצט צחה החלטנו ותקננו תקנות האלה.

(א) שום איש מאנשי עדתנו לא יפגע בשוק בכבוד קונה יהודי או אינו יהודי בדברי עזות ובוז.

(ב) אסור ללכת במטה או במשען אך הזקנים הבאים בימים.

(ג) אסור ללבוש מטפחת משי, שרות קשורים, סדינים, כתנות יקרות ופיאה נכרית משוחה בפוך ובושם.

(ד) אין הנשים רשאות להופיע מחוץ הגעטא, לבושות מכלול בפארות, צניפות מהודרות, בבתי נפש ולחשים, במגבעות ירוקות ומלבושים יקרים, גם לא במנעלים אדומים.

(ה) אם יסע איש במרכבה או בעגלה, אל יהיין שום איש לעמוד מאחורי המרכבה.

את העוברים על התקנות האלה מזהירים בעונשי כסף וכבוד וגם בעונש מאסר.

על החתום באו:

הרב הראשי: יחזקאל לנדא. ובית דינו הצדק, ה"ה מאיר פישלס. יהודא ליב קאסאוויץ. שלמה עמריך. משה גינצבורג שפירא. יוסף ליבערליס.

נשיא העדה: ישראל בה"ר שמעון שפירא פרענקיל.

ראשי הקהלה: יעקב יצחק אויסטערליץ. נתן עפשטיין. יצחק פאפערס. צבי עללבאגין. בצלאל סאבאטקא.

וועד היועץ: משה מיכלרופף. משה איטשעלעס. אליהו האבערן. שמעון קוא. שמעון ניישטאדל. משה בעק. שמואל דוקקא. יצחק פארגעס. אליעזר סעקעלעס. יעקב מיסלאד. בער עללבאגין. אברהם אמרים וועהלי. מרדכי בונצעל. וואלף שפירא פרנקל. מענדל קארפעלעס. וואלף ליבנא קאליש. משה ישראל האמבורגער. אהרן וועדעליס.

Shlomie Dachs

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סז עמוד ב

תנו רבנן: די מחסורו - אתה מצווה עליו לפרנסו, ואי אתה מצווה עליו לעשרו; אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על הלל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו; פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין.

מופת הדור תולדות נודע ביוהדה עמוד לח

ביום החתונה אז הרשות ביד כל אדם לקחת מנגנים, אבל לא ירבה מספרם יותר מארבעה. לסעודת נשואין אל יקראו רק חמשה עשר אנשים ושש נשים, חוץ משארי בשר הקרובים. והאנשים אשר ישלמו מס משלש מאות כסף ומעל, המה יכולים לסדר את השלחן כנפשם, אבל אך לא בלאקס ופארעלדין, וגם לא בכלים מכדים שונים היקרים ביותר, אולם אלה אשר ישלמו שש מאות כסף לשנה יכולין להתנהג בסעודת נשואין ביד רחבה בלי מצרים, בכל זאת נפן בעצתנו גם אל פני העשירים, לתת מדה וקצב להמותרות היתרות, בכדי שלא לבייש את מי שאין ידו משגת, וגם לחוס על ממונם, ולא יכלו כחם להבל, ולריק כל יגיעם בהוצאות עודפות.